

РЕШЕНИЕ

№ 289

гр. София, 22 юли 2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, Наказателна Колегия, първо наказателно отделение, в публичното съдебно заседание на седемнадесети май, две хиляди двадесет и трета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Румен Петров

ЧЛЕНОВЕ: Красимир Шекерджиев

Елена Каракашева

при участието на секретаря Марияна Петрова и прокурора Нина Панчева, като разгледа докладваното от съдия Шекерджиев **КНД №308** по описа за **2023 г.** и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството пред ВКС е образувано по касационен протест на прокурор от АП- гр. София и касационна жалба на защитника на подсъдимия Д. П. П. срещу решение №460000 от 21.02.2023 г., постановено по ВНОХД №111/2020 г. по описа на Апелативен специализиран наказателен съд.

С въззивното решение е изцяло потвърдена присъда №3 от 17.01.2020 г., постановена от Специализиран наказателен съд по НОХД №585/2019 г., с която подсъдимият П. е признат за виновен, че за периода от януари до 03.07.2018 г. е участвал в организирана престъпна група (ОПГ)- структурирано трайно сдружение на четири лица, с цел да вършат съгласувано в страната престъпления по чл.213а НК, ръководена от Б. И. А. и с други участници П. С. П. и П. В. Д., като групата е създадена с користна цел, като на основание чл.321, ал.3, т.2, във вр. с ал.2 НК и чл.54 НК му е наложено наказание три години лишаване от свобода, което следва да бъде изтърпяно при първоначален „строг“ режим.

С присъдата подсъдимия П. е оправдан по обвиненията групата да е създадена с цел да върши престъпления по чл.252 НК и за това през месец септември 2017 г. в съучастие като съизвършител с П. и А. да е заплашил с насилие К. Г. с цел да го принуди да се разпорежи със свое право в полза на А. или да поеме имуществено задължение в размер на 5000 лев, като деянието е извършено от лице по чл.142, ал.2, т.8 НК, и на основание чл.304 НПК е оправдан по обвинението да е извършил престъпление по чл.213а, ал.2, т.5, във вр. с ал.1, във вр. с чл.20, ал.2 НК.

С присъдата на основание чл.59 НК е приспаднало времето, през което подсъдимият П. е бил задържан с мерки за неотклонение „задържане под стража“ и „домашен арест“.

В касационния протест се сочат всички касационни основания.

Поддържа се, че въззивният съд неправилно е анализирал доказателствените източници, като незаконосъобразно не е кредитирал показанията на пострадалия Г., които установяват, че подсъдимият го е изнудвал да поеме задължение в полза на свидетеля А. и това е възбудило у него основателен страх. Моли се да бъдат кредитирани показанията на този свидетел, дадени на досъдебното производство и приобщени по реда на чл.281 НПК, като бъде преценено, че подсъдимият е

осъществил от обективна и субективна страна състава на престъплението по чл.213а НК.

В протеста се твърди, че в резултат на допуснатите съществени процесуални нарушения при анализа на доказателствата, фактите по делото не са установени правилно и това е довело до неправилно приложение на материалния закон.

Оспорва се и наложеното на подсъдимия наказание, като се поддържа, че то е явно несправедливо защото не е съответно на тежестта на извършените престъпления и конкретната им обществена опасност.

На тези основания се предлага атакуваното въззивно решение да бъде отменено, а делото върнато за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

В касационната жалба на защитника на подсъдимия П. се сочат всички касационни основания.

Жалбоподателят поддържа, че въззивният съд е изградил вътрешното си убеждение в нарушение на системата от процесуални правила, гарантиращи установяването на обективната истина по делото, като атакуваното решение противоречи на формалната логика и не съответства на събраните доказателства. Твърди, че неправилно съдът е приел, че подсъдимият е получавал нареждания от свидетеля А., че е давал нареждания на свидетелите В. и А., като незаконосъобразно не е отчел, че при всяко от инкриминираните деяния П. единствено е присъствал, но не е взел участие във водените разговори.

Касационният жалбоподател твърди, че не е ясно за кои от инкриминираните с обвинителния акт действия подсъдимият е признат за виновен, както и какви точно суми са искани от конкретни длъжници и на какви основания. Поддържа, че липсата на конкретика представлява самостоятелно процесуално нарушение защото подсъдимият не е узнал в какво е уличен и не е могъл да организира защитата си.

Поддържа, че неправилно са кредитирани показанията на анонимен свидетел №350, като твърди, че те не са конкретни и не са подкрепени от каквито и да е други доказателства.

Оспорва и кредитирането на показанията на свидетелката А., като поддържа, че те не установяват участието на подсъдимия в ОПГ и още по-малко, че организацията е била създадена с цел да се вършат престъпления по чл.213а НК.

Жалбоподателят възразява за това, че неправилно са ценени показанията на свидетелите В. и Д., като отново твърди, че дори те да бъдат кредитирани същите не установяват участие на подсъдимия в ОПГ или връзката му със свидетеля А..

Като самостоятелно процесуално нарушение се сочи и това, че в хода на досъдебното производство не са били изследвани иззетите мобилни телефони, като това е направено едва пред въззивния съд. В същото оплакване се твърди, че тези телефони не са били приобщени към доказателствената съвкупност по надлежен ред.

В касационната жалба по отношение на касационните основания по чл.348, ал.1, т.1 и т.3 НПК не са изложени никакви доводи, като единствено е направено искане атакуваното въззивно решение да бъде отменено в частта, с която е потвърдена първоинстанционната присъда и подсъдимия да бъде оправдан.

В касационното съдебно заседание представителят на държавното обвинение не поддържа касационния протест, като пледира, че въззивният съд не е допуснал процесуални нарушения, правилно е приложил материалния закон и наложеното наказание не е явно несправедливо.

Оспорва касационната жалба, като твърди, че съдът е анализирал правилно доказателствените източници и вярно е преценил, че подсъдимият П. е осъществил състава на престъплението по чл.321, ал.3, т.2, във вр. с ал.2 НК.

Предлага въззивното решение да бъде оставено в сила.

Защитникът поддържа касационната си жалба, като отново възпроизвежда отразените в нея оплаквания. Твърди, че атакуваното въззивно решение в потвърдителната му част е постановено при липса на доказателства, които да установяват кога, в какви условия и в присъствието на кого свидетелят А. е поставил задачи на П. и съответно как те са били изпълнени.

На тези основания моли въззивното решение да бъде отменено, а подсъдимият да бъде оправдан.

Подсъдимият П. моли присъдата да бъде отменена, а той да бъде оправдан.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните в производството и извърши проверка на въззивния съдебен акт, намери следното:

Касационният протест и касационната жалба са неоснователни.

По оплакванията за допуснати съществени нарушения на процесуални правила:

Всички оплаквания, отразени и в протеста и в касационната жалба, относими към касационното основание по чл.348, ал.1, т.2 НПК, са за погрешен доказателствен анализ. Преди да им се отговори следва да се посочи, че касационната инстанция (с изключение на хипотезата на чл.354, ал.5 НПК) е инстанция единствено по правото, а не по фактите). В рамките на касационното производство съдът няма правомощие да прави нови фактически изводи или да интерпретира по различен начин доказателствените източници. Подобна дейност би била свързана с проверка за необоснованост на атакувания въззивен съдебен акт, а такова касационно основание не е предвидено от законодателя. По оплакване за допуснати процесуални нарушения при извършване на доказателствения анализ касационният съд има възможност единствено да прецени дали относимите доказателствени източници са ценени вярно и дали възприетите въз основа на тях факти и обстоятелства са правилно изведени. В рамките на така очертаните предели на касационната проверка, съдът намира, че в аналитичната си дейност въззивният съд не е допуснал фактически или логически неточности и правилно е установил фактите по делото.

Основните оплаквания в касационния протест и касационната жалба са за неправилно кредитиране на гласните доказателства, като в протеста се твърди, че погрешно въззивният съд не е кредитирал показанията на свидетеля Г. (във връзка с обвинението за извършване на престъпление по чл.213а НК), а в касационната жалба, че неправилно са кредитирани показанията на свидетелите В., А., Й. и показанията на анонимен свидетел №350 (във връзка с обвинението за извършено престъпление по чл.321 НК).

По касационния протест:

Съдът прецени, че правилно предходните съдебни състави са кредитирали частично показанията на свидетеля Г., като са приели, че по време на инкриминираната среща с подсъдимия П. и свидетелите А. и П. (състояла се през месец септември 2017 г. в заведение в гр. София) подсъдимият единствено е присъствал на масата, като не е комуникирал с пострадалия и не му е отправял заплахи. Свидателят Г. е категоричен, че с него е разговарял единствено А. и

именно той му е обяснил, че следва да поеме имуществено задължение в размер на 5 000 лева.

Правилно са анализирани показанията на свидетеля, като вярно въззивният съд е преценил, че те не съдържат информация за упражнено насилие (вербално или физическо) от страна на подсъдимия, което е довело до верния извод, че подсъдимият не е участвал в упражнената принуда, тъй като присъствието му на инкриминираната дата и място на срещата на свидетеля с А. не е достатъчна, за да бъде направен такъв извод. Тези изводи на въззивния съд се подкрепят и от показанията на свидетелите А. и П. и от обясненията на подсъдимия.

По касационната жалба:

Настоящият съд изцяло възприе изводите на въззивната инстанция, че от събраните гласни доказателства може да бъде направен извод, че подсъдимият П. е участвал в ръководената от свидетеля А. ОПГ, като е поемал задължения, свързани с извършване на престъпления по чл.213а НК и съответно ги е възлагал на други лица именно с такава цел.

Въззивният съд правилно е кредитирал показанията на анонимния свидетел (посочен с №350), който дава подробна информация за получени именно от П. поръчения да осъществи посегателство срещу дома и имуществото на свидетеля Д. Д., като те са били първоначално да взриви в дома му взривно устройство-артилерийски гръм, (което свидетелят осъществил), след което да взриви ръчна граната (което свидетелят отказал) и след това да взриви един от паркираните автомобили със самоделно взривно устройство (което свидетелят осъществил). В показанията си този свидетел дава информация за това, че е получавал и други задачи от подсъдимия П., свързани с посегателства върху хора и имущество, но не ги е изпълнил, тъй като не му е било заплатено за вече осъществените посегателства.

Показанията му кореспондират изцяло с установените други факти по делото- това, че пострадалият свидетел Д. имал имуществени спорове със свидетеля А., това, че той е пострадал именно от съобщените от анонимния свидетел действия и на последно място, че А. е поставял задачите на подсъдимия П. и той е заплащал възнаграждение за осъществяването им, като е предавал парите на подсъдимия. Последното се установява от показанията на свидетеля, който е категоричен, че е потърсил неизплатените възнаграждения именно от А. и той го уверил, че е платил на П..

Правилно са били кредитирани и показанията на свидетелите А. и Й., които са категорични, че са получили поръчение от подсъдимия П. да проследят срещу заплащане посочен от него лек автомобил, като те приели и в хода на изпълнение на поставената им задача са били спрени за проверка от органите на МВР и Й. бил арестуван.

Показанията на тези свидетели се подкрепят от това, че им било възложено да проследят автомобил „***“, който преди това П. посочил на свидетеля В. и се опитал да го мотивира да упражни насилие по отношение на водача му.

Касационният съд прецени, че правилно показанията на свидетеля В., дадени на досъдебното производство и приобщени по реда на чл.281 НПК са кредитирани, тъй като същите кореспондират с показанията на свидетелите А. и Й. и тези на анонимния свидетел, и установяват интерес на подсъдимия П. към обсъждания конкретен автомобил и неговия водач. В тази връзка правилно не са били кредитирани показанията на В., дадени в хода на първоинстанционното производство, в които той твърди, че всичко казано пред органите на досъдебното

производство е в резултат на упражнено насилие от разследващите органи. Данни за такова насилие няма, а и дадената от свидетеля информация съвпада с посочените по-горе гласни доказателства.

Касационната инстанция прецени, че вярно въззивният съд е установил това, че подсъдимият П. е бил част от ОПГ, която е имала за цел осъществяване на престъпления по чл.213а НК по отношение на съконтрахенти на ръководителя на групата А., за които последният твърдял, че му дължат парични средства. Тези изводи следват от показанията на посочените по-горе свидетели, които дават информация, която от една страна се допълва помежду си, а от друга се потвърждава от това, че поне едно от лицата, обект на посегателство с участието на подсъдимия П. е имал предходни икономически взаимоотношения с А. и последният е претендирал въз основа на тях неизплатени парични средства. В случая липсата на конкретно установяване на всички пострадали от действията на организираната престъпна група лица и конкретните им задължения не е пречка да бъде преценено, че подсъдимият П. е бил участник в групата и е осъществявал целенасочена дейност във връзка с извършване на престъпления по чл.213а НК. Дали същите са осъществени и доколко те са доказани е въпрос, който няма отношение към обвинението за извършено престъпление по чл.321 НК.

Касационният съд не възприе и оплакването, че е допуснато съществено процесуално нарушение, свързано с липсата на своевременно изследване на мобилната комуникация на подсъдимия и ръководителя и участниците в ОПГ-свидетелите А., П. и Д.. Касационната жалба в тази ѝ част е неясна, защото не може да бъде установено дали се оспорва късното извършване на изследването-след като въззивният съд е поставил, а след това приел техническа експертиза или се оспорва извършването му, поради незаконосъобразно изземване на мобилните устройства. В случая няма значение какво е имал предвид жалбоподателя защото заключението на техническата експертиза не е допринесло за изясняване на релевантните факти и решаващите съдилища не са се позовали на него. Ето защо, дори то да е извършено при нарушаване на процесуалния закон, това не е засегнало правата на подсъдимия и няма как да бъде преценено като съществено процесуално нарушение по смисъла на чл.348, ал.3, т.1 НПК.

Предвид изложеното, касационният съд прецени, че в хода на воденото наказателно производство предходните съдебни състави правилно са ценили доказателствените източници и вярно са установили релевантните факти. Ето защо и атакуваното въззивно решение е постановено при липса на допуснати съществени процесуални нарушения и то не следва да бъде отменено по причини, свързани с разглежданото касационно основание.

По приложението на материалния закон:

По протеста:

В касационният протест не са посочени конкретни оплаквания, свързани с касационното основание по чл.348, ал.1, т.1 НПК, като единствено се твърди, че неправилно подсъдимият П. е оправдан по обвинението да е извършил престъпление по чл.213а, ал.2, т.5, във вр. с ал.1, във вр. с чл.20, ал.2 НК.

При липсата на служебно начало в касационното производство трябва само да се посочи, че правилно въззивният съд е преценил, че присъствието на подсъдимия на инкриминираната дата и място на разговора, воден между свидетелите А. и Г., не е достатъчно за ангажиране на наказателната му отговорност. Съдът вярно е приел, че престъплението по чл.213а НК се

осъществява от обективна страна чрез конкретно описаните в нормата принуда или друго противозаконно действие с конкретна цел, като присъствието на П. не може да бъде преценено като съставомерно действие. Ето защо субективното усещане на свидетеля Г., че присъствието на подсъдимия представлява заплаха, без тя да е обективирана по друг начин не е достатъчно да бъде преценено, че е осъществено престъпление.

По касационната жалба

В жалбата няма никакви конкретни оплаквания, свързани с това касационно основание, освен изразеното общо недоволство от постановената осъдителна присъда.

В касационното производство съдът дължи отговор на конкретните данни, които подкрепят посоченото касационно основание. При липсата на посочване на такива съдът няма възможност да им отговори¹ и единствено може да посочи, че и в осъдителната си част с атакуваното въззивно решение е приложен правилно материалния закон.

С оглед пълнота на изложението трябва да бъде посочено това, че правилно въззивният съд е приел, че подсъдимият П. е участвал в ОПГ, заедно със свидетелите А. (ръководител), П. и Д. (участници), като групата е представлявала трайно сдружение на четири лица, създадена с цел осъществяването на престъпления по чл.213а НК. Този извод следва от обстоятелството, че дейността на подсъдимия е била свързана с действията на другите участници в групата, като тя е била обусловена от поставените от А. задачи и е била насочена срещу лица, към които той е имал имуществени претенции и е целяла те да извършат имуществени разпореждания с цел да бъдат изпълнени претендираните задължения.

Правилно съдът е преценил, че е налице и квалифициращото обстоятелство по чл.321, ал.3 НПК, а именно ОПГ е била създадена с „користна цел“, която следва от престъпленията, които са мотивирали създаването ѝ.

Законосъобразно въззивният съд е приел, че престъплението по чл.321, ал.3, във вр. с ал.1 НК е осъществено от субективна страна при „пряк“ умисъл, като подсъдимият е съзнавал участието си ОПГ, която е била създадена именно с цел осъществяване на престъпления по чл.213а НК.

Предвид изложеното, касационният съд прецени, че въз основа на законосъобразно установените факти, въззивната инстанция е дала вярна правна квалификация на осъществените от подсъдимия П. престъпления и правилно е приложила материалния закон.

По оплакванията за явна несправедливост на наложеното наказание:

В касационния протест и касационната жалба са посочени касационното основание по чл.348, ал.1, т.3 НПК, като отново липсват конкретни оплаквания, свързани с наложеното на подсъдимия П. наказание.

В протеста се твърди, че същото е явно несправедливо, а в жалбата се моли подсъдимият да бъде признат за невиновен и оправдан.

Съдът отново следва да отбележи, че в касационното производство няма служебно начало (извън случаите на допуснати съществени нарушения на процесуални правила по чл.348, ал.3, т.2- 4 НПК- т.нар „абсолютни процесуални

¹ Р 710/2007 г. 2 НО, Р 69/2008 г. 2 НО, Р 227/2007 г. 2 НО, Р 405/1999 г. 1 НО

нарушения²) и при липса на конкретни доводи за съда е невъзможно да им отговори.

В случая с касационната жалба е направено процесуално недопустимо искане за оправдаване на подсъдимия (тъй като няма как той да бъде оправдан въз основа на приетите от въззивния съд факти), което може да бъде основание да се разгледа жалбата и на основании по чл.348, ал.1, т.3 НПК защото облекчаването на положението на П. е включено в искането за оправдаването му.

Правилно при индивидуализацията на наказанието на подсъдимия П. са ценени като смекчаващи отговорността му обстоятелства младата му възраст, това, че полага грижи да децата си и данните за семейното му положение, а като отегчаващо- предходното му осъждане.

Правилно при отмерване на наказанието, то е наложено по реда на чл.54 НК, като законосъобразно е било определено при изключителен превес на смекчаващите отговорността обстоятелства в размер на три години „лишаване от свобода“.

Касационният съд намира, че наложеното наказание не следва да бъде редуцирано, защото същото е в минималния размер, предвиден в нормата на чл.321, ал.2 НПК.

В случая няма възможност то да бъде определено по реда на чл.55, ал.1, т.1 НК тъй като в хода на производството не са установени нито многобройни, нито изключителни смекчаващи отговорността обстоятелства и предвиденото от законодателя наказание не е несъразмерно тежко. Определеното наказание е съответно на обществената опасност на извършеното от П. престъпление, на данните за личността му и е достатъчно за постигане на целите по чл.36 НК.

Не са налице предпоставките и основанията за неговото завишаване.

Предвид изложеното, касационният съд прецени, че наложеното наказание на подсъдимия не е явно несправедливо по смисъла на чл.348, ал.5 НПК и не следва да бъде коригирано.

Така мотивиран, Върховният касационен съд, Първо наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение №460000 от 21.02.2023 г., постановено по ВНОХД №111/2020 г. по описа на Апелативен специализиран наказателен съд

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.

² КНЧД 1169/2018 г. 2 НО